

Kalmar kommun
kommun@kalmar.se

Beslut

Datum 2023-03-07

Dnr 2023:4910

Sida **1 (17)**

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i
särskild undervisningsgrupp vid Södermöreskolan i
Kalmar kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Södermöreskolan i Kalmar kommun avseende *Undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp*.

I granskningen ingår följande frågeställning:

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

I granskningen ingår att bedöma kvaliteten i undervisningen i särskilda undervisningsgrupper i grundskolans årskurs 4-9, närmare bestämt sådana grupper inom en skolenhet där elever placerats efter rektors beslut och genom upprättande av åtgärdsprogram.

Granskningen omfattar däremot **inte** resursskolor eller akutskolor och heller **inte** en bedömning av om enskilda elever får det särskilda stöd som de bedömts vara i behov.

Granskningen omfattar 24 huvudmän med sammantaget 28 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Läsanvisningar

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier som Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. I förhållande till den övergripande frågeställningen bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier *i hög utsträckning, i flera delar* eller *i låg utsträckning*.

Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och anger inom vilka delar. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning, men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Södermöreskolan i låg utsträckning ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla undervisningen så att det blir en balans och variation av aktiviteter och uppgifter.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla arbetet med att anpassa undervisningens innehåll och arbetssätt utifrån varje elev förutsättningar och behov.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla metoder och strategier för att kontinuerligt involvera eleverna i undervisningens utformning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **6 september 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se Vänligen hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:4910) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

I vilken utsträckning ges elever i särskild undervisningsgrupp en undervisning präglad av goda förutsättningar för lärande, tilltro till elevernas förmågor och fokus på kunskapsutveckling?

Nedan redovisas Skolinspektionens övergripande bedömning samt Skolinspektionens närmare motivering för respektive delområde.

Skolinspektionen bedömer att elever i särskild undervisningsgrupp vid Södermöreskolan i låg utsträckning ges en undervisning som är präglad av goda förutsättningar för lärande, och omfattas av en tilltro till elevernas förmågor samt fokuserar på kunskapsutveckling.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen.

Delområde 1: Förutsättningar för lärande

Aktivt och individanpassat lärarstöd

Granskningen visar att personalen i den särskilda undervisningsgruppen visserligen ger ett aktivt stöd till eleverna, men att stödet endast delvis är individanpassat. Av intervjuer med gruppens lärare och resursperson, samt speciallärare framgår att lärarna har god kännedom om elevernas behov av stöd i undervisningen. Lärarna och resurspersonen i den särskilda undervisningsgruppen får bland annat information om elevers stödbehov av skolledningen. Vidare får personalen en överlämning av tidigare lärare i samband med att elever ska börja i den särskilda undervisningsgruppen och lärarna tar del av elevers åtgärdsprogram. Det framgår vidare att lärarna och resurspersonen arbetar för att lära känna eleverna, och skapa goda relationer till eleverna samt ta reda på deras intressen, i syfte att kunna ge ett individanpassat stöd. Enligt eleverna vet lärarna vad de har svårt för i skolarbetet och ger dem hjälp. Samtidigt framgår av intervjuerna med personal och elever att lärarna endast använder några enstaka strategier för att eleverna ska förstå, komma igång med sitt skolarbete och bibehålla sitt engagemang. Exempelvis ger lärarna individuella instruktioner med alternativa begrepp, delar upp texter i mindre delar samt skriver och visar på papper eller whiteboard. Däremot planerar inte lärarna för hur stödet behöver utformas utifrån elevernas behov, och i förhållande till de uppgifter som eleverna får från olika ämneslärare. Detta beror delvis

på att lärarna i vissa fall får tillgång till elevernas ämnesplanering samtidigt som eleverna, vilket leder till en avsaknad av framförhållning. Detta beror även på, enligt lärare, speciallärare och resursperson, att det inte finns regelbunden tid avsatt för samverkan dem emellan. Av intervju med rektorn framgår dock att rektorn, under tiden för Skolinspektionens besök, har fattat ett beslut om att införa veckovis samverkanstid mellan undervisande lärare i särskild undervisningsgrupp och speciallärare, där rektorn kan delta, samt avsatt tid varje dag mellan resursperson och undervisande lärare för informationsutbyte. Av intervju med lärare, speciallärare och rektorn framgår att personalen som undervisar i den särskilda undervisningsgruppen arbetar med att skapa trygghet och bemöter eleverna på ett sätt som gör att eleverna kommer till skolan.

Förutsägbarhet, flexibilitet, struktur och variation

Granskningen visar att undervisningen inte har en tydlig struktur, men att lärarna skapar en viss förutsägbarhet och flexibilitet utifrån elevernas behov. Av intervju med lärare och speciallärare framgår att undervisningen inte omfattar en struktur där det ingår en tydlig lektionsstart eller lektionsavslutning för eleverna, eftersom utgångspunkten för lektionerna är elevernas olika klassscheman. Detta innebär att eleverna undervisas i den särskilda undervisningsgruppen vid olika tidpunkter och att elever kommer och går i lektionssalen samt har raster vid olika tillfällen. Det framgår dock att lärarna skapar viss förutsägbarhet genom att lärare vid enstaka tillfällen i slutet av skoldagen går igenom med enskilda elever vad de ska börja arbeta med för skoluppgifter nästkommande dag eller placerar en liten whiteboardtavla vid enskilda elevers arbetsplats med instruktioner om vad eleven ska börja med. Vidare framkommer i intervjuer med lärare, resursperson och rektorn att eleverna har individuella scheman, digitala lektionsplaneringar och att övervägande del av eleverna har sitt material på sin arbetsplats nära till hand vilket skapar en övergripande struktur. De elever som har övervägande del av sin undervisningstid i gruppen har gemensam lunch och rast. Eleverna beskriver att de ofta vet vad de ska arbeta med för skoluppgifter, exempelvis genom sorteringsfack för stenciler i olika ämnen och genom ett lektionsupplägg som finns digitalt. Av intervjuer med lärare och resursperson framgår att lärarna skapar en viss flexibilitet genom att anpassa skoldagen utifrån elevernas dagsaktuella behov. Exempelvis märker lärarna om de behöver förändra lektionens innehåll och material utifrån en elevs dagsform.

Granskningen visar vidare att undervisningen endast till liten del är utformad på ett sätt så att den innehåller olika typer av aktiviteter och uppgifter. Av intervjuer med lärare, resursperson, speciallärare och rektorn framgår att det i huvudsak är respektive ämneslärare som planerar för och utformar de uppgifter som eleverna ska arbeta med i den särskilda

undervisningsgruppen, liksom eventuella redovisningsformer. Skolans organisering av den särskilda undervisningsgruppen innebär att eleverna vid samma tidpunkt arbetar med olika ämnen och har sina individuella arbetsuppgifter. Uppgifterna består till övervägande del av läs- och skrivuppgifter på papper eller digitala uppgifter, vilket leder till att eleverna nästan uteslutande arbetar enskilt. Vid enstaka tillfällen genomförs genomgångar och gemensamt arbete, inom exempelvis ämnet svenska, om eleverna går i samma årskurs och studerar samma arbetsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla undervisningen så att det blir en balans och variation av aktiviteter och uppgifter.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen saknar variation och balans sett till aktiviteter och uppgifter och att eleverna främst blir hänvisade till enskilt skolarbete. En mer varierad och balanserad undervisning kan stärka elevernas motivation till skolarbetet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna, under ledning av rektorn och i samverkan med speciallärare, kartlägger vilka aktiviteter och arbetsuppgifter eleverna möter under en skoldag. Detta för att i högre utsträckning kunna planera för och genomföra undervisningen så att den innehåller en väl avvägd variation av aktiviteter och uppgifter. I kartläggningen kan det med fördel också ingå att i samverkan med ämneslärare se över vilka eventuella arbetsområden, inom olika ämnen, som eleverna i den särskilda undervisningsgruppen kan samarbeta kring trots att de går i olika årskurser. Skolinspektionen föreslår vidare att lärarna i den särskilda undervisningsgruppen både sinsemellan och i samråd med skolans speciallärare diskuterar utformningen av en varierad undervisning i fråga om olika arbetssätt, arbetsformer och redovisningsformer, utifrån den kunskap de har om varje elevs behov och förutsättningar.

Delområde 2: Undervisningens fokus på kunskapsutveckling

Tydlighet i syfte och mål

Granskningen visar att lärarna inte förmedlar vad som är syftet med olika arbetsmoment och lektioner på ett tydliggörande sätt. Av intervjuer med lärare, elever och lektionsobservationer framgår att lärarna inte förklarar för eleverna varför de ska arbeta med valt undervisningsinnehåll och arbetsätt. Lärarnas förklaringar är att de inte ser att det hjälper eleverna och att det faktum att eleverna arbetar med olika ämnen under samma tidpunkt gör att lärarna inte tycker sig ha förutsättningar att kunna förmedla syfte och mål till varje elev. Av intervju med lärare framgår att eleverna för det mesta uppfattar att skoluppgifter är något som bara ska göras. Samtidigt framgår av intervju med elever att de sällan får reda på varför de ska arbeta med en uppgift och om de frågar lärarna får de till svar att man måste lära sig det. Däremot framgår att lärarna sporadiskt förankrar undervisningens syfte och mål i elevernas vardag, genom att konkretisera vad eleverna kan ha för nytta av kunskapen inför gymnasiet men även i framtiden. Det framgår av inkommen dokumentation och av intervju med rektorn att ämneslärarna ska lämna planeringar av arbetsområdena med dess syfte och mål till undervisande lärare i den särskilda undervisningsgruppen.

Anpassning av innehåll och arbetssätt

Granskningen visar att lärarna delvis anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt till elevers olika förutsättningar men att anpassningarna inte möter elevers behov i alla delar. Av intervjuer med gruppens lärare och resursperson samt speciallärare framgår att lärarna utgår från sin kännedom om elevernas kunskapsnivå och förutsättningar för att på vissa sätt anpassa material och uppgifter. Det framgår att speciallärare stödjer lärarna i detta arbete, genom att ta fram nivåanpassat material till vissa elever och genom att utforma tydligare instruktioner inom ett par ämnen. Lärare anpassar också uppgifter genom att dela upp dem i mindre, avgränsade moment. Av intervju med gruppens lärare och resursperson framgår dock att lärarna inte planerar för alternativa uppgifter, material och arbetssätt i den utsträckning som behövs utifrån elevernas individuella behov. Bristen på framförhållning när det gäller ämnesplaneringar leder till att lärarna inte har tid att planera för alternativa arbetssätt. Vidare framgår att lärarna anser att de inte kan göra de anpassningar som eleverna har haft under tidigare skolår, som en följd av ett ökat antal elever. Av intervju med elever och resursperson framgår att eleverna kan få svårare uppgifter om eleverna säger ifrån eller om personalen upptäcker att elever blir fort klara. Det framgår dock av intervju med rektorn att samarbetet mellan lärare och

speciallärare inte omfattar att lärarna även får stöd anpassa undervisningen för elever som är i behov av större utmaningar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla arbetet med att anpassa undervisningens innehåll och arbetssätt utifrån varje elev förutsättningar och behov.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna delvis anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt inom vissa ämnen och utifrån vissa elevers förutsättningar, men att anpassningarna inte möter alla elevers behov i alla delar. Skolinspektionen ser därmed en risk att eleverna inte får möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna inventerar vilka behov av anpassningar som de i nuläget har svårt att möta utifrån varje elevs behov och förutsättningar. I arbetet behöver lärarna i samarbete med rektorn och speciallärare kartlägga vad som föranleder dessa svårigheter, exempelvis i relation till verksamhetens organisation och personalens kompetens. Vidare föreslår Skolinspektionen att lärarna i den särskilda undervisningsgruppen, under ledning av rektorn, diskuterar identifierade förändringsbehov tillsammans med speciallärare och skolans ämneslärare. Detta i syfte att tillsammans kunna utveckla det arbete som genomförs i den särskilda undervisningsgruppen och det redan påbörjade arbetet med ämnesplaneringar, för att ytterligare kunna anpassa undervisningens innehåll och arbetssätt till elevernas olika behov.

Delområde 3: Förhållningssätt i undervisningen

Höga förväntningar, självförtroende och motivation

Granskningen visar att lärarna i flera avseenden arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Av intervjuer med lärare, resursperson, speciallärare och elever framgår att lärarna bedriver ett aktivt arbete för att skapa goda relationer till eleverna. Det relationsskapande arbetet ligger sedan till grund för lärarnas arbete med att stärka elevernas självförtroende och motivation. Exempelvis tar lärarna reda på vilka framtidsmål eleverna har och utgår sedan bland annat från dessa för att nå en ökad motivation till skolarbetet. Likaså tar lärarna reda på elevernas intressen och lärarna har nyligen också börjat använda den

kunskapen som utgångspunkt i vissa delar av undervisningen. Det framgår av intervjuer med lärare och elever att lärarna förmedlar höga förväntningar på eleverna, genom att ge positiv återkoppling. I de fall en elev tvivlar på sig själv uttrycker lärare att eleverna kan. Lärarna lyfter också framgångar i skolarbetet med eleverna samt återkopplar regelbundet framsteg till elevers vårdnadshavare, i syfte att elever även ska få beröm hemifrån. Dock framgår av lektionsobservationer samt intervjuer med lärare och elever att lärare oftare använder sig av strategier som utgörs av att skapa en yttre motivation i form av belöningar, snarare än att stärka elevernas inre motivation. Detta gör de exempelvis genom att erbjuda täta pauser alternativt låta elever göra enstaka sidor i en bok för att därefter spela ett sällskapsspel.

Medvetenhet kring det egna lärandet

Granskningen visar att lärarna ger elever ett begränsat stöd att bli medvetna om sitt lärande och sina förmågor. Av intervjuer med lärare, speciallärare och elever framgår att lärarna samtalar med elever i vardagen om vad som krävs i de olika ämnena kopplat till betyg. I samtalen ingår delvis även vad eleverna är bra på och vad de behöver repetera och utveckla vidare. Dock är det främst under utvecklingssamtal som lärarna förmedlar vad eleverna är bra på, var eleverna befinner sig i sin kunskapsutveckling och vad som är nästa steg i elevens progression. Av personalintervjuer framgår även att lärarna inte har några andra strategier utöver samtal, för att på ett tydligt sätt förmedla och medvetandegöra eleverna om deras styrkor, som utgångspunkt för deras fortsatta lärande. Det framgår emellertid att undervisningen vid enstaka tillfällen innehåller moment där lärarna visar olika strategier för lärande. Exempelvis får eleverna prova att använda olika sinnen för att ta till sig kunskap genom att ta del av undervisningens innehåll visuellt eller auditivt.

Reflektion och elevers involvering i undervisningens utformning

Granskningen visar att undervisningen sällan innehåller övningar där eleverna får möjlighet att reflektera över och tillsammans diskutera olika frågeställningar. Av intervjuer med lärare och resursperson framgår att eleverna ges begränsade möjligheter att gemensamt diskutera olika frågor under lektionerna, och träna sig i att pröva sina åsikter mot andra. Lärarna beskriver att denna möjlighet begränsas av att undervisningen är upplagd på så sätt att eleverna nästan uteslutande arbetar enskilt med sina uppgifter. Det framgår dock att viss reflektion och spontana diskussioner kan förekomma mellan personal och elever och även mellan enstaka elever, till exempel utifrån en elevs aktuella arbetsområde. Lärarna berättar även att de en gång i veckan har en gemensam fikastund och att det i det

sammanhanget kan uppstå diskussioner utifrån elevers funderingar om till exempel människovärde, etik och moral.

Granskningen visar vidare att eleverna endast till en liten del har inflytande över undervisningens utformning. Av intervjuer med lärare och resursperson framgår att eleverna sällan blir tillfrågade om sina synpunkter på undervisningens innehåll och arbetssätt och att lärarna inte använder olika metoder för att inhämta alla elevers synpunkter. Emellertid beskriver såväl elever som personal att lärare i den särskilda undervisningsgruppen lyssnar på elevernas synpunkter, om eleverna ger uttryck för en åsikt. Lärarna kan således i stunden förändra en uppgift som ämneslärare har planerat. Det görs dock i begränsad omfattning eftersom eleverna förväntas arbeta med de uppgifter som eleverna får av ämneslärare och lärarna inte har tid att exempelvis förändra material för att möta elevernas synpunkter.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom delområdet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla metoder och strategier för att kontinuerligt involvera eleverna i undervisningens utformning.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen sällan omfattas av tillfällen för eleverna att ha inflytande över undervisningens utformning. Visserligen händer det att lärarna anpassar undervisningens innehåll och aktiviteter om eleverna framför synpunkter, men däremot använder inte lärarna olika strategier för att stimulera alla elever att uttrycka sina åsikter och synpunkter på undervisningen. Att involveras i undervisningens utformning kan stärka elevernas insikt i att deras synpunkter är viktiga och att de har möjlighet att påverka den egna situationen. Detta kan i sin tur leda till ett ökat engagemang för skolarbetet.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna i den särskilda undervisningsgruppen initialt tar reda på elevernas inställning till att vara delaktiga i undervisningens utformning sett till innehåll och arbetsformer. Därtill bör lärarna inventera vilka strategier som kan vara framgångsrika utifrån elevernas förutsättningar, behov och mognad. Under ledning av rektorn behöver lärarna gemensamt och tillsammans med eleverna därefter diskutera hur elevernas inflytande kan öka och med vilka metoder. Detta relaterat till de förändringar av undervisningen i fråga om variation samt anpassat innehåll och arbetssätt, som Skolinspektionen rekommenderat tidigare i detta beslut. Vidare föreslår Skolinspektionen att

lärare i den särskilda undervisningsgruppen samverkar med ämneslärare om hur elevernas inflytande över undervisningens utformning kan utövas inom respektive ämne. De gemensamma samtalen och diskussionerna behöver slutligen utmynna i att lärarna utvecklar flera olika metoder för att öka alla elevers vilja och förmåga att ha inflytande, i syfte att förbereda eleverna inför ett aktivt deltagande i samhällslivet.

På Skolinspektionens vägnar

2024-03-07

2024-03-07

X Kerstin Martinsson

Kerstin Martinsson
Beslutsfattare
Signerat av: Kerstin Martinsson

X Sandra Andersson

Sandra Andersson
Föredragande
Signerat av: Sandra Andersson

I handläggningen av ärendet har även utredare Therése Mineur och Anna Sundman Marnäs deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-granskningar/undervisningens-kvalitet-i-sarskild-undervisningsgrupp/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800) och skolförordning (2011:185)

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Av 10 kap. 8 § skollagen ska en kursplan gälla för varje ämne.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår att läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

Av 3 kap. 2 § skollagen ska alla barn och elever i samtliga skolformer ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Enligt 3 kap. 8 § skollagen får särskilt stöd ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning. Enligt 9 § ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges sådant särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det särskilda stödet för en elev i grundskolan ska vidare ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som

minst ska uppfyllas. Av 3 kap. 11 § skollagen framgår vidare att ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan får innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till, om det finns särskilda skäl.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av den inledande delen av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning) framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska

därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Vidare framgår det av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter) att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Undervisningen ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolan ska också enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag) stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper) framgår vidare att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola bland annat kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Vidare framgår det av riktlinjerna avseende kunskaper att alla som arbetar i skolan bland annat ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare ska lärare bland

annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter samt organisera och genomföra arbetet så att eleven därigenom utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare framgår det att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, bland annat tar ansvar för sitt lärande samt successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Lärare ska också bland annat utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Enligt läroplanen (Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden) ska eleverna få en utbildning av hög kvalitet i skolan.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med fyra elever som får sin undervisning i särskild undervisningsgrupp samt två lärare som undervisar i gruppen och en resursperson. Vidare har skolans specialpedagogiska personal och rektorn intervjuats. Härutöver har lektionsobservationer i ämnena bild, biologi, svenska och matematik, genomförts under sammantaget 80 minuter.

Intervjuerna och lektionsobservationerna har sammanställts i en tjänsteanteckning som har kommunicerats med huvudmannen. Tjänsteanteckningen ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolenheter som ingått i kvalitetsgranskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under hösten 2024.

Bilaga 3: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Södermöreskolans särskilda undervisningsgrupp den 16 januari 2024 och genomförde en digital intervju med rektorn den 22 januari 2024. Besöket genomfördes av utredarna Sandra Andersson och Therése Mineur.

Södermöreskolan som ligger i Kalmar kommun är en grundskola som bedriver verksamhet i årskurserna 7-9. Vid granskningstillfället finns det totalt 13 elever som får delar av eller hela sin undervisning i en särskild undervisningsgrupp. I gruppen undervisar två lärare.